

Destinație tot mai cautată de investitorii din Europa Centrală și de Est, România joacă regional mult sub potențialul economiei

Un test de maturitate economica sta în fața României și întrebarea cheie este daca vom gasi puterea sa transformam vulnerabilitățile actuale în reforme și progres? Dupa doua decenii de creștere economica remarcabila, PIB-ul pe cap de locuitor la paritatea puterii de cumparare a ajuns de la 35% la 79% din media UE anul trecut, o performanță ce confirma progresul economic și ameliorarea nivelului de trai. Deși dezvoltarea este neuniforma, este remarcabil ca economia a demonstrat reziliența, în ciuda multiplelor crize globale din ultimii ani, și continua sa creasca și în 2025, chiar daca problemele fiscal-bugetare s-au acutizat anul acesta.

Premisele ca țara noastră sa devina o economie robusta, matura și diversificata exista, dar pentru a le transpune în fapte, trebuie sa rezolvam situația fiscal-bugetara, sa atragem în continuare investiții straine directe, fonduri europene și, mai ales, sa identificam o strategie clara de reforme pentru relansarea creșterii economice și valorificarea potențialului. Din aceasta perspectiva, România nu pare sa fie pe deplin conștienta de importanța rolului pe care îl poate juca și n-a facut nici macar primul pas de poziționare regionala și identificare a oportunităților din zona sa geografica.

Suntem obișnuiți ca fluxurile de capital și relațiile economice puternice sa fie cu partenerii deja tradiționali: precum Germania, Franța sau Austria. Însa merita sa ne uitam mai aproape de granițe, așa cum au facut deja statele din jur, mai ales într-un context politic și militar în care Europa Centrală și de Est a devenit o zona cheie atât geostrategic, cât și economic, datorita dezvoltarii din ultimele decenii.

Analizând relațiile economice și fluxurile de investiții, se vede ca țara noastră a devenit un teren fertil pentru capitalul din Polonia, Cehia, Grecia sau Ungaria care au investiții de miliarde de euro în România, în energie, imobiliare, retail, FMCG sau IT&C. Prezența companiilor din aceste țari confirma atractivitatea pieței românești, determinata de dimensiunea economiei, potențialul de creștere, forța de munca și poziția geografica, dar mai arata cel puțin alte doua lucruri importante – statele din jur cauta sa își extinda afacerile și vor sa câștige influența regionala și la fel ar trebui sa acționam și noi. Cu toate ca are a doua dimensiune teritoriala și a populației dupa Polonia și o economie care a recuperat masiv diferența față de media europeana, România pare sa nu realizeze ca este un actor cu un rol încă prea mic.

România, destinație de top pentru investițiile vecinilor

Astfel, dacă ne uităm la cei mai mari parteneri regionali ai României - Grecia, Ungaria, Polonia, Cehia și Bulgaria – observăm că și-au majorat investițiile directe în țara noastră cu 64% între 2019 și 2024, până la un total de 10 miliarde de euro din stocul de investiții străine directe totale de 125 de miliarde de euro.

De exemplu, investițiile grecești în România au crescut cu 170%, în ultimii cinci ani, impulsionate mult desigur de achizițiile facute de grupul PPC în energie, cele din Ungaria au avansat cu 94%, din Bulgaria cu 90% și din Polonia cu 84%.

Prin urmare, pentru investitorii greci și bulgari România a devenit a doua cea mai mare destinație de investiții de peste granițe, iar pentru cei polonezi și maghiari a ajuns în top 5.

Investițiile Greciei în România au ajuns să însemne 16% în totalul investițiilor realizate în străinătate, iar pentru Bulgaria, 11%. La rândul lor investitorii din Ungaria au cele mai multe companii înregistrate în România - peste 15.300 în 2024, cu 10% mai multe decât în 2019. În aceeași perioadă, numărul companiilor grecești a crescut cu 17%, al celor bulgarești s-a majorat cu 29%, iar al celor cu acționari polonezi a înregistrat cea mai puternică dinamică, urcând cu 56%.

Din perspectiva industriilor, investitorii greci au avut o prezență importantă în zona de real estate, iar intrarea grupului energetic PPC pe piața din România a adus un reviriment al interesului pentru piața românească, în centrul atenției fiind sectorul energetic, care a atras și alte investiții din Grecia în ultimii ani.

Și cehii investesc masiv în real estate și energie, în timp ce polonezii sunt cei mai activi pe piața tranzacțiilor mai ales în ultimii ani. Astfel, tot mai multe companii poloneze listate sau susținute de fonduri de investiții internaționale au descoperit oportunități de extindere strategică în România. Domeniile în care investesc sunt diverse, de la retail și industria alimentară, la turism, energie, IT&C și industria prelucrătoare, cele mai mari afaceri poloneze în România fiind în domeniul comerțului, prin retailerii de modă și în sectorul FMCG.

Deși investițiile bulgarești în România sunt mai mici decât ale celorlalte țări din regiune, valoarea acestora aproape s-a dublat în perioada 2019-2024, ajungând la peste 650 de milioane de euro. O parte din investițiile bulgarești au venit prin intermediul unor fonduri de private equity care au investit în ultimii ani în companii românești.

România, jucător minor în regiune

În schimb, investițiile românești în regiune rămân la un nivel foarte redus, deși există o tendință de creștere în ultimii ani. Stocul investițiilor facute de companiile românești în cele cinci țări analizate era la finalul anului trecut de 645 de milioane de euro. Cele mai semnificative investiții erau în Bulgaria, de 300 de milioane de euro, dar suma reprezintă mai puțin de jumătate din investițiile bulgarești în România.

Investițiile românești totale în străinătate (nu doar în statele din regiunea noastră geografică) sunt, de asemenea, foarte reduse. La finalul anului 2024, stocul acestora reprezenta 7,8 miliarde de euro, însă mai mult de jumătate (4,1 miliarde de euro) erau investiții realizate în țara de români prin intermediul unor firme înregistrate în alte jurisdicții, conform datelor BNR. Astfel, investițiile efective totale realizate în străinătate până anul trecut erau de 3,7 miliarde de euro.

Prin comparație, investițiile totale poloneze în străinătate se ridicau anul trecut la 38,6 miliarde de euro, cele ungarești la 44,4 miliarde de euro și cele cehice la peste 70 de miliarde de euro, conform statisticilor disponibile. Chiar și investitorii din Bulgaria aveau investiții în străinătate de aproape 5 miliarde de euro mai mari decât ale românilor în străinătate, în condițiile în care economia României este de peste trei ori mai mare decât cea a țării

vecine.

Contrastul dintre România și țările din regiune este puternic. Țara noastră atrage capital, dar nu își exportă suficient propriul capital. Aceasta asimetrie nu este doar o chestiune statistică, ci și una de influență economică și poziționare strategică. Lipsa unor campioni românești cu prezență solidă în afara granițelor arată limitele actuale de capitalizare, strategie, dar și de sprijin pentru internaționalizare.

Exemplul Poloniei

Dacă luăm exemplul Poloniei, vedem că în ultimii ani extinderea companiilor prin exporturi și investiții în afara țării au fost realizate strategic și s-au intensificat cu un sprijin guvernamental coerent. În ultimii ani, Polonia a făcut eforturi coordonate de creștere a exporturilor și de extindere a rețelei de birouri comerciale externe pentru a susține firmele poloneze în piețe noi și pentru a atrage investiții străine directe, prin Agenția Poloneză de Investiții și Comerț.

Această capacitate a firmelor poloneze de a ajunge pe piețe nu doar din regiunea noastră geografică, ci și din Marea Britanie, SUA sau Australia are la bază un mix de politici publice care au generat un cadru macroeconomic mai stabil, mai predictibil și mai stimulativ pentru dezvoltare. În schimb, România se confruntă cu presiuni fiscale și dezechilibre externe care îi limitează potențialul. Ambele economii depind de investiții străine și de fondurile UE, însă slăbiciunile structurale ale României implică un risc mai ridicat. Pe scurt, politica influențează economia prin stabilitate, predictibilitate și capacitatea de a implementa reforme.

Datorită prezenței în alte țări, profitabilitatea și stabilitatea financiară a companiilor poloneze sunt mai mari, iar fluxurile de venituri din exteriorul țării sprijină balanța de plăți, iar economia țării devine mai competitivă pe termen lung. În fond, diferența majoră vine din politici fiscale și stabilitate politică.

Din perspectiva macroeconomică, România și Polonia prezintă multe asemănări, având multe cifre similare, dar și o diferență foarte importantă – situația balanței de plăți care reflectă cât cheltuie și cât câștigă fiecare țară din relația cu exteriorul. În timp ce Polonia avea un deficit de cont curent de 0,9% din PIB în septembrie 2025, România avea 8% din PIB, un nivel record în UE. Cauzele principale pentru deficitul de cont curent mare al României sunt cererea internă ridicată, corelată cu un deficit bugetar foarte mare și venituri fiscale scăzute. Polonia, în schimb, compensează printr-un surplus în servicii și intrări semnificative din fondurile europene. Este cert că România are nevoie de consolidare fiscală și politici orientate spre exporturi.

Concluzie

Extinderea prezenței companiilor românești peste granițe ar putea aduce multiple beneficii: generarea de fluxuri de venituri din străinătate ar contribui la reducerea deficitului de cont curent și la îmbunătățirea balanței de plăți; ar întări reziliența economiei la șocurile externe, ar diversifica riscurile și ar crește influența regională și internațională a României.

În același timp, atragerea de investiții străine în România rămâne crucială pentru creșterea economiei, dezvoltare, reducerea disparităților. Însă pentru a atinge aceste obiective, politicile publice și, mai ales cele fiscale, care să creeze echilibru și stabilitate, adică un climat investițional atractiv, sunt decisive.